

Sosiaaliasiamiehen selvitys 2021

Sosiaali- ja terveyslautakunta 18.05.2022 § 87
2750/05.00.00/2022

Valmistelijat

vt. sosiaali- ja terveystalveluiden johtaja Anneli Pahta, anneli.pahta@salo.fi, puh. 044 778 6000 ja sosiaalipalveluiden johtaja Eeva Purhonen, eeva.purhonen@salo.fi, 02 778 3000; vanhuspalveluiden johtaja Salla Lindegren, salla.lindegren@salo.fi, puh. 02 772 6557

Sosiaalihuollon asiakaslain 24 pykälän mukaan kunnan on nimettävä sosiaaliasiamies, joka voi olla kahden tai useamman kunnan yhteinen. Sosiaaliasiamiehen tehtävänä on:

- 1) neuvoo asiakkaita tämän lain soveltamiseen liittyvissä asioissa;
- 2) avustaa asiakasta 23 §:n 1 momentissa tarkoitettussa asiassa (muistutus);
- 3) tiedottaa asiakkaan oikeuksista;
- 4) toimia muutenkin asiakkaan oikeuksien edistämiseksi ja toteuttamiseksi; sekä
- 5) seurata asiakkaiden oikeuksien ja aseman kehitystä kaupungissa ja antaa siitä selvitys vuosittain kaupunginhallitukselle.

Sosiaaliasiamiespalvelun tuottaa Salon kaupungille Merikratos Oy. Vuoden 2021 aikana sosiaaliasiamiehenä ovat toimineet:

Maija-Kaisa Sointula ja Heidi Vainio (10.9. 2021 saakka) ja Jarno Heino (6.9.2021 lähtien). Sosiaaliasiamiesten sijaisina ovat tarvittaessa voineet toimia Merikratoksen työntekijät Katja Mäkelä, Anna-Liisa Valkama (31.8.2021 saakka) ja Joonas Aukeenpää 6.9.2021 alkaen.

Salon kaupungin sosiaalihuoltoa koskevia yhteydenottoja tehtiin vuonna 2021 sosiaaliasiamiehelle 90 ja varhaiskasvatusta koskevia yhteydenottoja tehtiin 10. Muita sosiaaliasiamiestyöskentelyyn liittyviä yhteydenottoja oli viisi eli yhteydenottoja oli kaiken kaikkiaan 105. Muut yhteydenpidot sisältävät sosiaaliasiamiesten ja viranomaisten välisiä yhteistyöpalavereja ja yhteystietojen antamista. Yhteydenottoja oli noin 2/1000 asukasta, kun kaikkien Merikratoksen asiakaskuntien yhteydenottojen mediaani oli 2,3/1000 asukasta. Yhteydenotot lisääntyivät 22% edellisestä vuodesta, jolloin yhteydenottoja oli 86. Yhteydenpidoissa on annettu muistutus- ja kanteluneuvontaa 44 kertaa, muutoksenhakuneuvontaa 4 kertaa sekä muuta neuvontaa. Kirjallista avustamista on annettu 4 kertaa.

Eniten yhteydenottoja tehtiin iäkkäiden palveluihin (27), vammaispalveluihin (20), lastensuojeluun (17) ja työikäisten palveluihin (17) liittyen. Iäkkäiden palveluihin liittyvät asiat koskivat toimeentulotukea, palvelu- ja laitosasumista, asumiseen liittyviä palveluita, koti- ja omaishoitoa sekä liikkumista tukevia palveluita. Käsittelyssä on ollut mm. huoli-ilmoitusten tekeminen, hautajaisavustus, asiakkaan kokema epäasiallinen kohtelu, palveluasumiseen jonottamista.

Vammaispalveluiden yhteydenottojen syinä olivat henkilökohtainen apu, liikkumista tukevat palvelut, omaishoito, kehitysvammahuolto ja palveluasuminen. Asioina on käsitelty viranhaltijan päätöksiä, käsittelyaikojen pitkittymistä ja palvelutarpeen arviointia.

Lastensuojeluun liittyvissä yhteydenotoissa käsiteltiin viranhaltijapäätöksiä, asiakkaan kokemaa epäasiallista kohtelua, lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän puuttumista, asiakkaan oikeusturvaa, tietosuojaa, perhekuntoutusta, jälkihuoltoa sekä tiedonsaantia ja tarkastusoikeutta.

Työikäisten palveluiden yhteydenotot liittyivät toimeentulotukeen, asumiseen liittyviin palveluihin, kuntouttavaan työtoimintaan, viranhaltijan tekemiin päätöksiin ja asiakkaan kokemaan epäasialliseen kohteluun.

Sosiaaliasiamiehen selvityksessä todetaan, että kaikki lapsiperheitä koskevat palvelutarpeen arvioinnit eivät ole valmistuneet kolmen kuukauden kuluessa vireilletulosta vuonna 2021. Osa lastensuojeluilmoitusten käsittelyajoista ylitti lainmukaisen 7 arkipäivän määräajan. Myös vammaispalvelulain mukaisista hallintopäätöksistä osaa ei ole annettu kolmen kuukauden määräajassa. Sosiaaliasiamies toteaa, että Salon kaupungin sosiaalihuollossa tulee etsiä keinoja ja tehtävä kaikki mahdollinen resurssivajeen ja tilanteen korjaamiseksi sekä ottaa huomioon lastensuojelulain mukainen sosiaalityöntekijöiden enimmäisasiakasmäärä.

Lisäksi selvityksessä kiinnitetään huomiota iäkkäiden palveluiden riittämättömään tehostetun palveluasumisen paikkoihin ja siihen, että Salossa on edelleen paljon sosiaalihuoltolain mukaista laitoshuoltoa. Tilanteen korjaamiseksi tulee hakea ratkaisuja.

Sosiaaliasiamiehen selvityksessään esiin tuomat asiat ovat palveluiden tiedossa ja niihin on etsitty ratkaisuja syksyn 2021 ja alkuvuoden 2022 aikana. Seurantajaksolla 1.10.2021-31.3.2022 Salon palvelutarpeen arvioinnit ja lastensuojeluilmoitusten käsittelyt on tehty lainmukaisessa määräajassa. Lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden virkoja lisättiin talousarvioprosessissa, joten virkoja on asiakasmitoituksen vaatima määrä, mutta virkojen täyttäminen on ollut vaikeaa. Keinoja tilanteen helpottamiseksi on tehty, mutta merkittävää tulosta ei vielä ole saatu.

Vanhuspalveluissa on tunnistettu tehostetun palveluasumisen ja sosiaalihuoltolain mukaisen laitoshoidon paikkamäärien poikkeavuus suhteessa lainsäädäntöön ja suosituksiin. Tehostetun palveluasumisen paikkamäärää ollaan lisäämässä vielä kuluvan vuoden aikana, kun IoT campuksen hoivayksikkö valmistuu loppuvuodesta. Lisäksi Senioritalon osalta hankintaprosessi etenee suunnitellusti.

Esittelijä	Vt. Sosiaali- ja terveystieteiden johtaja
Päätösehdotus	Sosiaali- ja terveystieteiden lautakunta merkitsee sosiaaliasiamiestoiminnasta annetun raportin vuodelta 2021 tiedoksi ja ehdottaa kaupunginhallitukselle, että kaupunginhallitus merkitsee raportin tiedoksi.
Päätös	Sosiaali- ja terveystieteiden lautakunta hyväksyi päätösehdotuksen.
Tiedoksianto	Toimistopalvelut